

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturii – MNP*

Aprob,
Avocatul Poporului,
Renate Weber

Raport

privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul
Inspectoratului de Poliție Județean Tulcea, cu sediul în municipiul Tulcea

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din municipiul Tulcea, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul Opțional (OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Prin ratificarea OPCAT, România și-a asumat obligația de a înființa Mecanismul național de prevenire a torturii (MNP) și de a permite efectuarea vizitelor acestuia în toate locurile în care persoanele sunt sau ar putea fi lipsite de libertate, aflate sub jurisdicția sa.

În anul 2014, prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 48, s-a stabilit ca instituția Avocatul Poporului, prin Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante în locurile de detenție, să îndeplinească atribuțiile specifice de mecanism național de prevenire (MNP).

MNP exercită un mandat preventiv, rolul său constând în identificarea situațiilor cu risc potențial pentru rele tratamente.

În exercitarea mandatului său, în temeiul OPCAT și în temeiul art. 16 alin. (1) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, o echipă de vizitare formată din doi reprezentanți din cadrul instituției Avocatul Poporului și un reprezentant al unei organizații neguvernamentale a efectuat, la data de 16 iulie 2024, o vizită la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă (CRAP) din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Tulcea (IPJ), cu sediul în strada Spitalului nr. 2 din Municipiul Tulcea.

Vizita a fost inopinată și a avut ca obiective: ●consolidarea protecției persoanelor private de libertate custodiate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante; ●verificarea asistenței medicale și a tratamentului acordat beneficiarilor; ●verificarea asistenței psiho-sociale; ●alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție - MNP, care pot apărea în timpul vizitei.

La efectuarea vizitei au participat domnul Nicolae Voicu - jurist, domnul Manea Ion - medic, consilieri în cadrul instituției Avocatul Poporului (MNP - Centrul zonal București) și domnul Vasile Moroșanu - reprezentant al Organizației Neguvernamentale "Asociația Europeană a Drepturilor Omului și Protecției Sociale - AEDOPS".

Membrii echipei de vizitare au purtat discuții, cu: domniile comisari șefi Dobre Mihai (adjunct șef IPJ), Nicoară Daniel (șef CRAP) și Siret Dumitru (șef centru medical Tulcea) și doamna agent de poliție Gheba Gabriela (asistent medical la centrul medical menționat).

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă este structura specializată a Inspectoratului de Poliție al Județului Tulcea care asigură executarea măsurilor preventive privative de libertate dispuse de organele judiciare ale statului, activitatea biroului fiind coordonată de adjunctul șefului IPJ.

Activitatea CRAP se desfășura în baza următoarelor, acte normative:

- Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal;
- Hotărârea Guvernului nr. 157 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal;
- Ordinul M.A.I. nr. 14 din 9 februarie 2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora;
- Regulamentul de Organizare și Funcționare al I.P.J. Tulcea nr. S/278073/31.05.2017 - declasificat;
- Regulamentul de Ordine Interioară al I.P.J. Tulcea, aprobat prin Dispoziția șefului inspectoratului nr. 103053/15.05.2019;
- Regulamentul de Ordine Interioară al CRAP nr. 45845/29.09.2023;
- Planul de pază al Centrului de Reținere și Arestare Preventivă nr. 45610/07.07.2023;
- Alte proceduri interne și acte subsecvente.

Arestul preventiv reprezintă o măsură preventivă, luată în cadrul procesului penal înainte de stabilirea vinovăției unei persoane pentru rațiuni, precum:

- împiedicarea sustragerii de la urmărirea penală sau judecată;
- împiedicarea exercitării de presiuni asupra persoanei vătămate etc.

Totodată, arestarea preventivă poate fi dispusă pe o durată de cel mult 30 de zile, însă:

- în cursul urmăririi penale, arestarea preventivă poate fi prelungită de mai multe ori;
- în procedura camerei preliminare, după luarea măsurii, judecătorul de cameră preliminară verifică periodic, dar nu mai târziu de 30 de zile, dacă se impune menținerea măsurii;
- în cursul judecării, instanța verifică periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă se impune menținerea măsurii.

Durata totală a arestării preventive diferă în funcție de faza procesului penal, astfel:

- în cursul urmăririi penale, nu poate depăși un termen rezonabil și în niciun caz nu poate fi mai mare de 180 de zile;
- în cursul judecății, nu poate depăși un termen rezonabil și nu poate fi mai mare de jumătatea maximului special prevăzut de lege pentru infracțiunea sesizată.

Persoanele condamnate sunt primite temporar în CRAP, până la încetarea motivelor care fac imposibilă depunerea directă a acestora în penitenciar.

Referitor la condițiile de cazare

La momentul efectuării vizitei, CRAP funcționa la demisolul, respectiv parterul clădirii principale a IPJ și cuprindea următoarele, spații:

Sectorul de cazare (demisol) alcătuit, din:

-9 camere de deținere cu un număr de 26 de locuri de cazare, grup sanitar comun persoane private de libertate - bărbați, grup sanitar comun persoane private de libertate - femei, punct de primire/birou șef de schimb, club/biblioteca, oficiu alimentar/bucătăria, curte de plimbare, frizerie, magazie pentru păstrarea bunurilor personale și cutia poștală;

Sectorul administrativ (demisol) alcătuit, din:

-cabinet medical cu sală de tratament, vestiar cadre, grup sanitar cadre, magazie pentru depozitarea rechizitelor și a materialelor de igienă, precum și o magazie pentru păstrarea cazarmamentului.

Sectorul administrativ (parter) alcătuit, din:

-birou șef centru și cameră de anchetă/de vizită.

Totodată, accesul în CRAP era realizat prin două căi, respectiv:

- ușa principală (prin care era realizată legătura cu curtea interioară a IPJ) prevăzută cu zăvor, broască yală cu cheie, lacăt și broască tubulară tip „penitenciar”;
- ușa secundară (de la nivelul parterului clădirii IPJ) reprezentată de o ușă metalică, prevăzută cu zăvor, broască yală cu cheie și lacăt, prin care se cobora la demisolul clădirii unde era efectuat accesul în incinta CRAP (printr-o ușă asigurată cu zăvor, broască yală cu cheie, lacăt și broască tubulară tip „penitenciar”).

Accesul în camera de anchetă/vizită, aflată la parterul clădirii, era realizat printr-o ușă din lemn, prevăzută cu broască yală cu cheie și geam (pentru supraveghere vizuală).

La momentul efectuării vizitei, erau custodiate un număr de 6 persoane private de libertate (CRAP fiind prevăzut cu 24 locuri de cazare) din care: 4 persoane private de libertate majore de sex masculin (două cazate la camera nr. 2 și două cazate la camera nr. 3); 2 persoane private de libertate majore de sex feminin (una cazată la camera nr. 1 și cealaltă cazată la camera nr. 9).

Astfel, CRAP nu se confrunta cu fenomenul de supraaglomerare.

Referitor la repartizarea persoanelor de sex feminin în camere separate, echipa de vizită a constatat faptul că, această măsură a fost instituită în luna iunie 2024, cu scopul de a fi preîntâmpinate eventuale evenimente negative care să afecteze siguranța CRAP, ca urmare a riscurilor identificate la o persoana privată de libertate (reținută și ulterior arestată preventiv pentru săvârșirea infracțiunii de „omor calificat prin cruzimi”, aceasta fiind predispusă la săvârșirea de acte de violență față persoana reținută cu care a fost cazată inițial, la camera nr. 9).

Măsura menționată a fost dispusă având în vedere art. 42, alin. (2), lit. a), din Regulamentul din 09 februarie 2018 aprobat prin Ordinul M.A.I. nr. 14/2018, conform căruia, persoanele care prezintă un grad ridicat de pericolozitate sunt cazate separat de celelalte persoane.

De asemenea, Tribunalul Tulcea a admis sesizarea Parchetului (de pe lângă tribunalul menționat) privind obligarea provizorie la tratament medical, precum și a persoanei private de libertate de a urma în mod regulat tratamentul medical prescris de un medic de specialitate până la însănătoșire sau obținerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol.

Din verificările documentelor puse la dispoziție a rezultat faptul că, persoana privată de libertate a urmat tratamentul prescris de medicul de specialitate.

Ținând cont de afecțiunile psihice de care suferea (aceasta fiind internată la Secția de psihiatrie a Spitalului Județean de Urgență Tulcea anterior dispunerii măsurii preventive) și având în vedere istoricul medical, dar și constatările efectuate direct prin intermediul Centrului Medical Județean Tulcea, au fost înaintate solicitări de transferare a persoanei private de libertate la unul din penitenciarele-spital, respectiv Penitenciarul-Spital Constanța Poarta-Albă și Penitenciarul-Spital București Jilava.

Din Răspunsul cu nr. 33040/SPCTPA/18.06.2024 transmis de către Penitenciarul-Spital Constanța Poarta-Albă a rezultat faptul că, solicitarea de transfer nu a fost aprobată deoarece, secția din cadrul acesteia era aglomerată la momentul respectiv.

Totodată, la momentul efectuării vizitei, nu a existat vreun document transmis de Penitenciarul-Spital București Jilava și primit de CRAP, din care să rezulte că solicitarea de transfer a fost/nu a fost aprobată.

Conform Adresei nr. B/8153/18.06.2024, emisă de Direcția de Sănătate Publică a Județului Tulcea și luată în evidență de către CRAP la data de 19.06.2024, unitatea sanitară desemnată pentru efectuarea tratamentului era Centrul de Sănătate Mintală din cadrul Spitalului Județean de Urgență Tulcea, cu sediul în municipiul Tulcea, str. 1848, nr. 32, județul Tulcea.

Fiecare din cele nouă camere de cazare erau dotate cu câte trei paturi metalice (cu mențiunea că la camera destinată persoanelor de sex feminin se puteau caza doar două persoane, pentru evitarea situațiilor de supraaglomerare, raportat la suprafața camerei și la suprafața recomandată de 4 mp/persoană - de unde și capacitatea centrului de 26 de locuri) prevăzute cu două sertare pentru depozitarea bunurilor personale cu care persoanele private de libertate aveau acces în camere, o masă și scaune pentru servitul hranei, un televizor pentru asigurarea dreptului la informație, aparat de aer condiționat, aparat de telefonie cu ajutorul căruia persoanele puteau comunica cu aparținătorii/apărătorii (contracost) și cu lucrătorii aflați în timpul serviciului (gratuit), calorifer pentru asigurarea căldurii în timpul sezonului rece distribuită prin rețeaua municipală.

Toate camerele de cazare din cadrul CRAP erau situate pe latura de sud a clădirii și erau prevăzute cu două ferestre din tâmplărie PVC și geam tip termopan, prevăzute cu un grad de protecție (care asigurau suficientă lumină naturală necesară pentru citit) dar și cu iluminat artificial prin corpuri de iluminat economice, care, de asemenea, asigurau lumină corespunzătoare.

Camerele de cazare erau prevăzute cu telefoane (pentru a asigura legătura cu aparținătorii, cât și pentru semnalarea unor probleme personalului de supraveghere) și erau dotate cu instalații de aer condiționat și aparate tv funcționale.

La momentul efectuării vizitei, echipa de vizită a constatat faptul că **la nivelul camerelor nr. 5 și nr. 6, existau zone cu infiltrații, pe peretele spre exterior și zone cu igrasie. Acest aspect, a fost constatat și de către administrația CRAP anterior vizitei, când a fost întocmit raportul cu nr. 390.571/19.06.2024, prin care s-a solicitat printre altele și efectuarea de reparații necesare la nivelul acestor camere, cât și zgrăvirea tuturor camerelor de detenție existente la nivelul centrului de reținere și arestare preventivă.**

Totodată, anterior vizitei, la camera nr. 5 s-a procedat la înlocuirea uneia dintre ferestre, care era defectă și care a dus la apariția infiltrațiilor, urmând ca în perioada următoare, în funcție de buget, să fie efectuate reparațiile necesare.

Grupul sanitar utilizat în comun de către persoanele private de libertate de sex masculin era situat în capătul holului, în zona destinată bărbaților și era format, din: două cabine dispuse stânga-dreapta, prevăzute cu vas de toaletă convențional și uși din pvc, care asigură intimitatea persoanelor private de libertate; chiuvete dispuse în zona centrală a grupului sanitar și în zona de duș (prevăzută cu ușa glisantă din pvc). Iluminatul era asigurat prin surse de iluminat artificial, aflate în stare de funcționare. Toate încăperile erau placate pe pereți cu faianță, **pe alocuri existând și locuri goale, unde plăcile de faianță au căzut ca urmare a umidității crescute. Acest aspect, a fost cuprins în raportul menționat, cu referire la efectuarea de reparații la nivelul grupului sanitar în cauză.**

De asemenea, grupul sanitar utilizat în comun de către persoanele private de libertate de sex feminin era poziționat în sens opus față de cel al persoanelor de sex masculin. Accesul în grupul sanitar era realizat printr-o ușă din pvc și era alcătuit din două încăperi (una prevăzută cu vas de toaletă convențional și ușă din pvc, iar cealaltă prevăzută cu duș) și un spațiu prevăzut cu chiuvetă și oglindă. Iluminatul era asigurat atât prin lumină naturală (prin cele două ferestre) cât și prin surse de iluminat artificial, aflate în stare de funcționare.

CRAP era prevăzut cu o curte de plimbare, cu dimensiunile de 4,50 x 4,20 x 2,90 m (Lxlxh), pereți din beton, grilaj metalic deasupra cu ochiuri de 10 x10 cm, semiacoperită cu policarbonat. Totodată, curtea de plimbare era dotată cu pardoseală din gresie, bară pentru tracțiuni și bancă. Persoanele private de libertate aveau zilnic, minim o oră, conform prevederilor legale în vigoare.

În fiecare cameră era afișat câte un extras din Regulamentul de Ordine Interioară al centrului unde erau prevăzute, următoarele: programul zilnic, drepturile, obligațiile și interdicțiile persoanelor private de libertate, faptele ce constituie abateri disciplinare/infrațiuni/contravenții/recompense, modalitatea de păstrare a bunurilor și alte aspecte de interes.

La loc vizibil, în zona camerei de primire, erau afișate informații de interes privind Instituția Avocatul Poporului, respectiv Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și a altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante (MNP) și datele de contact ale Judecătorului de supraveghere a privării de libertate la care era arondat CRAP.

Programul zilnic al persoanelor private de libertate era desfășurat, astfel: orele 6⁰⁰, deșteptarea; orele 6⁰⁰ – 6³⁰, program administrativ de dimineață (igiena personală, curățenia în cameră, aranjarea paturilor etc.); orele 6³⁰– 7⁰⁰, apelul de dimineață; orele 7⁰⁰ – 8⁰⁰, continuarea programului administrativ de dimineață; orele 8⁰⁰ – 8³⁰, servirea mesei de dimineață; orele 8³⁰ – 13⁰⁰, activități curente (prezentarea la organele judiciare și la centrele medicale; participarea la activități în interiorul CRAP; amprentare și fotografiere; plimbare; distribuirea pachetelor; vizită; telefon; consultații medicale; activități recreative permise în camerele de deținere - șah, table, rummy etc.); orele 13⁰⁰–13³⁰, servirea mesei de prânz; orele 13³⁰–16⁰⁰, continuarea activităților curente menționate; orele 16⁰⁰–18³⁰, program bibliotecă, continuarea activităților recreative, activități de curățenie și igienizare; orele 18³⁰–19⁰⁰, apelul de seară; orele 19⁰⁰–19³⁰, servirea mesei de seară; orele 19³⁰ – 22⁰⁰, activități recreative în camere, igiena personală; orele 22⁰⁰, stingerea; orele 22⁰⁰–6⁰⁰, program de odihnă pe timp de noapte.

În fiecare zi de joi (între orele 8⁰⁰- 9⁰⁰) era realizat programul de audiențe al judecătorului de supraveghere a privării de libertate sau al șefului I.P.J. Tulcea (adjuncții, după caz) iar în zilele de luni - vineri (între orele 9⁰⁰-10³⁰) era efectuat program de audiențe al șefului CRAP.

De asemenea, programul de baie și bărbierit era efectuat în zilele de marți și joi (între orele 16⁰⁰ - 21⁰⁰) iar ziua de sâmbătă era destinată desfășurării activităților de îmbăiere, bărbierit și tuns (între orele 8⁰⁰ -20⁰⁰).

Astfel, conform programului zilnic, persoanele private de libertate beneficiau de îmbăiere și se puteau bărbierii de trei ori pe săptămână (marțea, joia și sâmbăta) și se puteau tunde (în frizeria CRAP) odată pe săptămână (sâmbăta), de regulă, prin intermediul persoanelor private de libertate sau prin intermediul colaboratorilor contractați de centru.

Alimentarea cu energie electrică era asigurată prin conectarea la rețeaua publică de electricitate.

Apa rece era furnizată în mod permanent de la rețeaua centralizată, iar apa caldă și agentul termic pentru sezonul rece, erau asigurate prin centrala termică zonală la care era arondat CCRAP. Nu au existat sincope în furnizarea de apă caldă și apă rece.

La nivelul IPJ Tulcea era încheiat un contract de furnizare a apei potabile cu SC AquaServ SA Tulcea, ultimul buletin de analiză apă potabilă fiind din data de 05.07.2023 (buletinul nr. 1470/05.07.2023). Conform buletinului de analiză menționat, apa potabilă se

încadra în parametrii normali pentru a fi consumată de persoanele reținute/arestate preventiv custodiate de către CRAP.

De asemenea, în cadrul Regulamentului de Ordine Interioară al CRAP, era prevăzut și detaliat dreptul de a efectua cumpărături de către persoanele private de libertate, prin intermediul administrației centrului, fiind stabilite zilele de marți și joi pentru asigurarea acestui drept. Cumpărăturile era efectuate pe cheltuiala persoanelor private de libertate (în funcție de disponibilul bănesc) *săptămănal* (în cazul țigaretelor) sau *o dată la două săptămâni* (în cazul alimentelor, fructelor, legumelor, băuturilor răcoritoare, altor bunuri de natura celor permise a fi primite, precum și cele necesare exercitării drepturilor de petiționare, de corespondență), fizic, la diferiți operatori economici sau prin intermediul platformelor online.

Persoanele private de libertate aveau posibilitatea de a păstra alimentele perisabile cumpărate sau primite (în pachetul lunar) în frigiderule din dotarea centrului, unde aveau acces sub supraveghere, la cerere, după servirea celor trei mese.

Totodată, bunurile cu care persoanele private de libertate aveau acces în camere, puteau fi păstrate în cele două sertare ale patul metalic, celelalte efecte personale putând fi păstrate în camera anume amenajată în acest sens (magazia de bagaje personale) sau în dulapul compartimentat (fiecărei persoane reținute/arestate preventiv fiindu-i repartizată la încarcerare câte o „casetă”, unde, de asemenea, aveau acces în baza unei cereri aprobate (sub supravegherea personalului aflat în serviciu la acel moment).

Dreptul la hrană al persoanelor custodiate era asigurat prin convenția încheiată de către IPJ Tulcea cu Penitenciarul Tulcea, hrana fiind transportată în marmide de inox de la penitenciar, cu autoutilitara (Renault Kangoo, an fabricație 2006) din dotarea centrului și din care erau prelevate probe, conform prevederilor legale, care erau păstrate pentru o perioadă de 48 de ore, în frigiderul cu această destinație din dotarea CRAP, prevăzut cu termometru și grafic de verificare a temperaturii.

Cele trei mese erau distribuite, conform programului, prin intermediul persoanei private de libertate selectate pentru muncă neremunerată în interesul centrului (așa cum echipa de vizită a constatat la momentul vizitei) sub supravegherea personalului de serviciu din acea zi.

Meniul din ziua vizitei a fost, următorul: mic dejun - ceai, cârnați, biscuiți și margarină; prânz - ciorbă de cartofi și carne și ghiveci cu legume; cina - tocană de cartofi cu carne.

Tot prin intermediul persoanei selectate pentru muncă neremunerată în interesul centrului era efectuată și curățenia în CRAP, cu mențiunea că, în camerele de detenție, curățenia era efectuată de către persoanele private de libertate, cu ustensilele și materialele puse la dispoziție de către administrația centrului.

Totodată, în fiecare cameră de detenție era amplasat câte un televizor, care era funcțional. Astfel, persoanele private de libertate custodiate aveau acces în permanență la o varietate de canale TV, pentru asigurarea dreptului la informație, drept asigurat de altfel și prin fondul de carte aflat în biblioteca centrului sau mapa documentară pusă la dispoziție.

La nivelul IPJ Tulcea, era încheiat un contract de prestări servicii din anul 2024 cu o societate de profil (SC Tudomar SRL) pentru efectuarea de acțiuni DDD (dezinfecție, dezinsecție și deratizare) conform reglementărilor în vigoare, cât și a măsurilor dispuse de Centrul Medical Județean Galați, cu ocazia controalelor periodice efectuate în cursul trimestrului I - 2024. Acțiunile DDD au fost efectuate trimestrial, la solicitarea șefului CRAP.

În legătură cu asistența medicală

Asistența medicală a persoanelor private de libertate custodiate la nivelul CRAP era asigurată de 1 medic medicina generală/medicină de familie care deservea și personalul din structura MAI Tulcea (acesta fiind singurul medic în relație contractuală cu CASA OPSNAJ) și 2 asistenți medicali, insuficien pentru a asigura un serviciu de permanență.

Din discuțiile purtate cu medicul CRAP a rezultat că, la nivel județean, era necesară încadrarea a minim 2 posturi de medic specialist, în condițiile în care medicul existent avea pe lista de capitație un total de aproximativ 4.000 de persoane active și în retragere provenind din structurile MAI, precum și familiile acestora având calitatea de asigurați și coasigurați.

Posturile vacante au mai fost scoase la concurs dar nu s-a înscris niciun candidat. Urma ca până la sfârșitul anului în curs să se reorganizeze un alt examen/concurs.

Erau efectuate ore suplimentare zilnic, când erau aduse persoane care trebuiau să fie încarcerate în CRAP.

În cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Tulcea exista amenajat un cabinet medical care era dotat corespunzător, cu: mobilier (**canapea pentru consultații veche/uzată/inutilizabilă**, birou medic, scaune, 2 dulapuri vechi pentru păstrarea medicamentelor - repartizate pe camere - și documentelor medicale), aparat de urgență, aparatură medicală (tensiometru, stetoscop, termometre, glucometre etc.) și 3 lămpi cu UV pentru sterilizarea atât a

cabinetului medical și a holurilor, cât și a celorlalte încăperi (prin rotație, când persoanele private de libertate efectua activitatea de plimbare în spațiul destinat, în acest sens.

Cabinetul medical funcționa în cadrul unui circuit separat la demisol (pentru triaj) și comunica direct spre locurile de detenție.

Urgențele erau derulate în cadrul Spitalului Județean Tulcea prin Unitatea de Primiri Urgențe, în situațiile când medicul nu putea fi prezent (spre exemplu: concediu de odihnă, misiuni etc.) sau condiția medicală a pacientului depășea competențele medicului șef al centrului medical de diagnostic menționat.

De asemenea, exista o colaborare cu Penitenciarul-Spital Tulcea din structura Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP) prin care erau asigurate cele 3 mese ale persoanelor private de libertate.

Erau întocmite fișe medicale pentru toate persoanele private de libertate custodiate în CRAP, iar toate consultațiile medicale erau consemnate atât în aceste fișe, cât și în Registrul de consultații curente.

Tratamentele medicale erau consemnate în Registrul de tratamente, sub semnătura persoanei private de libertate prin consimțământul informat atașat la fișa de tratament individuală.

Toate documentele medicale erau înregistrate și completate în mod corespunzător, fiind păstrate la cabinetul medical.

Afecțiunile stomatologice erau efectuate la solicitarea persoanelor private de libertate contra cost, în clinicile private existente pe plan local.

La nivelul CRAP existau spații comune privind toaletele și baia care deserveau câte 5 camere, context ce necesita o prezență fizică obligatorie a agenților de supraveghere și evident o atenție sporită.

Distribuția materialelor igienico-sanitare pentru persoanele private de libertate era realizată lunar, pe bază de semnătură.

Consultațiile medicale erau acordate în mod obligatoriu la introducerea în CRAP.

În baza documentelor prezentate, vizita medicală cuprindea examenul clinic general, precum și întocmirea și completarea documentelor specifice, cum ar fi: fișa medicală care conținea examenul obiectiv general pe aparate și sisteme; declarația pe propria răspundere pentru

antecedente patologice personale; consimțământul informat; nota de constatare a mărcilor traumatic; documente de interes conform prevederilor legale în vigoare.

Din verificarea aleatorie a câtorva fișe medicale s-a constatat faptul că, acestea au fost întocmite și completate corespunzător;

În cazul în care controlul medical obligatoriu la depunerea în arest era efectuat în baza colaborării cu serviciile de specialitate, era întocmită o fișă medicală de triaj, urmând ca în cel mai scurt timp posibil, persoana privată de libertate să fie consultată de către medicul desemnat pentru CRAP .

Conform documentelor medicale prezentate echipei de vizită, toate consultațiile medicale erau menționate atât în Registrul de consultații cât și în Fișa medicală a persoanei private de libertate.

Astfel, erau consemnate în Registrul de Bolnavi Cronici de la începutul anului 2024 și până la data efectuării vizitei un număr total de 12 persoane private de libertate, după cum urmează: 4 cazuri de boli psihice (tulburare delirantă, tulburare psihotică, tulburare psihotică cu simptomatologie schizofrenică); 1 caz de patologie digestivă; 5 cazuri de patologie cardiacă; 1 caz de patologie pulmonară; 1 caz cu patologie reumatologică.

Dreptul la hrană al persoanelor custodiate era asigurat prin convenția încheiată de către IPJ Tulcea cu Penitenciarul Tulcea. Norma de hrană era asigurată corespunzător pentru toate persoanele private de libertate, nefiind cazate la data vizitei persoane care să necesite regim adecvat vreunei condiții medicale deosebite.

Persoanele private de libertate aflate în custodia centrului, beneficiau de tratament medicamentos în mod gratuit, în baza unei prescripții eliberate de medicul care asigura asistența medicală sau de către alți medici specialiști sau ca urmare la o a doua opinie realizabilă contra cost. La cerere, acestea puteau solicita anumite medicamente sau materiale sanitare, dar numai cu acordul medicului care asigura asistența medicală în CRAP. Medicamentele recomandate de către medicul specialist erau distribuite prin personalul medical, doar în timpul orelor de program (fiind respectate prevederile Procedurii privind activitatea medicală în Centrele de Reținere și Arestare Preventivă PS-01-DM nr. 4273029/25.04.2016, elaborată de Direcția Medicală din MAI și erau administrate conform prescrierilor, până la de 3/zi, prin cabinetul medical din cadrul CRAP.

Din discuțiile cu personalul medical a reieșit că în timpul programului de lucru, medicul examina orice urgență medico-chirurgicală și în funcție de situație și de competența profesională, decidea fie tratarea acesteia la cabinetul medical, fie apela Serviciul Național Unic de Urgență 112, pentru transferul pacientului la cea mai apropiată Unitate de Primiri Urgențe. În afara orelor de program această activitate era realizată în baza protocoalelor și era efectuată prin grija ofițerului de serviciu. Nu au fost înregistrate cazuri care au necesitat tratamente injectabile și de mică chirurgie.

Persoanele private de libertate au fost prezentate în mod obligatoriu pentru consult pneumologic în termen de 72 de ore de la încarcerare, în vederea depistării cazurilor de tuberculoză pulmonară active sau sechelare. La data efectuării vizitei, nu erau custodiate în CRAP persoane private de libertate diagnosticate cu boli transmisibile sau toxicodependenți.

În fișa medicală era consemnată sub semnătura persoanei private de libertate, informațiile legate de consumul de droguri. Trecerea la medicația substitutivă pentru persoanele private de libertate toxico-dependente era realizată prin Serviciul de psihiatrie care aparținea de Spitalul Județean Tulcea, cu monitorizarea ulterioară a acestora prin centrele de specialitate județene. Nu a fost consemnat cazul vreunui tratament de substituție de la începutul anului în curs și până la data vizitei.

Din verificarea Registrului privind evidența persoanelor private de libertate aflate în refuz de hrană a rezultat faptul că, de la începutul anului și până la momentul efectuării vizitei, nu au existat consemnate cazuri de refuz de hrană.

La nivelul CRAP, nu au existat decese în rândul custodiaților sau tentative de suicid.

De asemenea, existau fișe tip pentru constatarea și consemnarea mărcilor traumatice care erau anexate fișei medicale a persoanei private de libertate.

Totodată, era alcătuit Registrul privind evidența mărcilor traumatice pentru înregistrarea prezenței semnelor de violență corporală și localizarea acestora pe regiuni anatomice. Erau consemnate 15 heteroagresiuni la admiterea în CRAP, ora constatării acestora, precum și raportarea lor către Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea.

Persoanele private de libertate au primit îngrijiri medicale în mod corespunzător și au efectuat investigații de specialitate.

Promptitudinea exercitării actului medical față de persoanele custodiate, denotă responsabilitate și implicare din partea actorilor decidenți ai CRAP Tulcea, personalului medical

desemnat al CMDTA Tulcea (incluzând orele suplimentare) precum și a formațiunilor spitalicești pe plan local (colaborare eficientă în vederea menținerii și chiar a îmbunătățirii stării de sănătate, diagnosticare rapidă și tratament adecvat instituit imediat, impus de situație).

Cu privire la activitatea psiho-socială

Activitatea psiho-socială era desfășurată conform Ordinului nr. 23/2015 privind activitatea de psihologie în M.A.I. și Dispoziției Inspectorului General al I.G.P.R. nr. 48/2019 privind modul de acordare a asistenței psihologice persoanelor private de libertate aflate în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea inspectoratului menționat, de către un comisar de poliție încadrat pe funcția de ofițer psiholog în cadrul I.P.J. Tulcea, absolvent al Facultății de Psihologie, cu atestat în „Psihologie Aplicată în Domeniul Securității Naționale”.

Astfel, psihologul a asigurat evaluarea psihologică a angajaților din cadrul IPJ Tulcea, dar și asistența psihologică primară a persoanelor custodiate de Centrul de reținere și arestare preventivă Tulcea, la solicitarea persoanelor private de libertate sau a șefului CRAP, în situațiile prevăzute la art. 88 (în vederea adaptării la condițiile impuse de mediul privativ de libertate) și art. 193 (autovătămare corporală sau suicid, rănirea altei persoane, distrugerea de bunuri ori tulburarea în mod grav a ordinii, în caz de izolare a persoanei private de libertate, etc.) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, dar și persoanelor private de libertate minore.

Totodată, asistența psihologică a presupus și asigurarea suportului psihologic în vederea adaptării la mediul de arest, prin identificarea și ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea erau semnalate, pentru prevenirea apariției comportamentelor dezadaptative.

De asemenea, psihologul a oferit asistență psihologică primară persoanelor private de libertate, de regulă, într-un birou administrativ al centrului.

La data efectuării vizitei nu era custodiată nicio persoană minoră.

Instrumentele/metodele de lucru utilizate în acest sens au fost interviul și observația (ulterior exprimării în scris a consimțământului prealabil - realizat de persoana privată de libertate în cauză sau reprezentantul legal, după caz).

Activitatea în sine a fost materializată prin identificarea problematicii pentru care persoana în cauză se afla în centru, stabilirea unui scurt istoric privind viața acesteia, identificarea sistemului de suport și a modalităților de gestionare a stresului la care recurge de

obicei persoana, identificarea simptomelor psiho-somatice, învățarea unor exerciții de respirație și a unor tehnici simple de gestionare a simptomelor și a gândurilor repetitive.

La finalul activității, era elaborată nota de concluzii și recomandări.

În cursul anului 2024 (până la data efectuării vizitei) au fost înaintate către psihologul unității un număr de 8 solicitări de asistență psihologică, din care:

- 3 au fost solicitări directe ale persoanelor private de libertate;
- 5 au fost solicitări venite din partea centrului (4 pentru minori și 1 pentru dificultăți de adaptare la mediul de arest).

La momentul efectuării vizitei era selectată pentru muncă neremunerată în interesul centrului o persoană privată de libertate pentru distribuirea hranei și curățenia în CRAP, sub supravegherea personalului de serviciu din acea zi.

Dreptul la corespondență al persoanelor private de libertate era asigurat prin intermediul Poștei Române, fiind amplasată în incinta CRAP o cutie poștală, unde persoanele custodiate introduceau plicurile cu corespondență care erau preluate de trei ori pe săptămână de către personalul desemnat din cadrul Poștei Române.

Persoanele private de libertate puteau primi pachete (în numărul și cantitățile prevăzute de legislația în vigoare) și puteau fi vizitate de către aparținători/alte persoane/apărători, cu respectarea prevederilor legale, după un program care era afișat atât la avizierul unității, cât și pe pagina de internet, respectiv: în zilele lucrătoare (luni - vineri) în intervalul orar 09:00-15:30; în zilele nelucrătoare (sâmbătă, duminică, sărbători legale, după caz) în intervalul orar 09:00-14:00. În ambele situații, activitățile menționate erau realizate în baza unei programări efectuate anterior (cel puțin cu o zi înainte) la sediul I.P.J. Tulcea (la ofițerul de serviciu) sau telefonic, la un număr de telefon afișat la loc vizibil.

Aceste activități erau efectuate la camera de vizită/anchetă, situată la parterul clădirii inspectoratului și era prevăzută cu dispozitiv de separare, fantă de înmânare documente și sistem de telefonie, prin care era efectuată convorbirea.

Totodată, persoanele private de libertate aveau dreptul de a efectua convorbiri telefonice cu aparținătorii/apărătorii, drept care era asigurat prin sistemul instalat de societatea de profil SC Paytel Communication SRL, cu care IPJ avea încheiat contract de prestări servicii din anul 2021. Astfel, persoanele private de libertate aveau dreptul, în intervalul orar 08:00-20:00, la un număr de trei apeluri/zi, a câte 60 de minute fiecare, pe cheltuiala proprie, cu un număr de maxim 10

contacte telefonice (cu mențiunea că, pentru asigurarea dreptului la apărare, numărul apelurilor era nelimitat).

Alte aspecte

La data efectuării vizitei, CRAP nu avea amenajată cameră de izolare pentru persoanele cu afecțiuni contagioase sau care erau violente. Însă, în funcție de situațiile apărute, puteau fi utilizate pentru acest scop, una din camerele libere pentru a evita producerea oricărui eveniment negativ.

De asemenea, CRAP nu era prevăzut cu o cameră de detenție adaptată persoanelor cu dizabilități. Însă, în aceste situații puteau fi utilizate diferite soluții, cum ar fi utilizarea cadrului de deplasare sau utilizarea rampei de acces către curtea interioară a IPJ Tulcea, din dotarea CRAP (cu precizarea că, în cadrul centrului nu a fost custodiată nicio persoană cu dizabilități).

În dotarea CRAP se aflau următoarele mijloace de transport: 2 autospeciale marca Dacia Logan, prevăzute cu două locuri de transport deținuți; autospeciala marca Mercedes, prevăzută cu șapte locuri de transport deținuți; autoturismul marca Renault Kangoo, utilizat pentru transportul hranei de la Penitenciarul Tulcea.

La momentul efectuării vizitei, **autoturismul cu care era transportată hrana de la Penitenciarul Tulcea nu era izolat și nici nu era prevăzut cu instalație de refrigerare a caroseriei, având un grad ridicat de utilizare (an de fabricație 2006)**. Astfel, în cursul trimestrului I - 2024 a fost întocmită și înaintată către IGPR - Direcția de Logistică, Nota de fundamentare nr. 3465478/06.02.2024, de achiziționare a unui mijloc de transport „autofrigorific”, pentru a fi repartizat CRAP Tulcea.

Centrul este prevăzut cu un sistem de supraveghere video, compus dintr-un număr de 10 camere video, amplasate după cum, urmează: două pe holul unde erau poziționate camerele de detenție nr. 1-8; una pe holul unde erau poziționate cabinetul medical, clubul/biblioteca și camera de detenție nr. 9 (femei); una în punctul de primire (zona de triaj); una la curtea de plimbare; una în holul de la parterul IPJ către demisol; trei pe fațada din spatele IPJ (din care una capta imagini spre ușa de intrare/ieșire în curtea interioară a unității, una spre gardul vestic, iar cea de-a treia spre calea către poarta de acces în unitate); una în camera de vizită.

La data efectuării vizitei, CRAP avea următoarea, componență: șef birou C.R.A.P. (ofițer cu funcție de conducere); patru funcții de șef de schimb (agent cu funcție de conducere);

10 funcții de agent pentru pază și supraveghere (trei funcții agent I, **șase funcții agent II - una fiind vacantă** și una de agent III).

În urma demersurilor efectuate, a fost aprobată scoaterea la concurs a funcției vacante, prin încadrare directă, concurs care urmează a fi organizat în perioada următoare. Totodată, există în derulare un demers al structurii superior-ierarhice (Serviciul de Coordonare Centre de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul I.G.P.R.) de modificare structural-organizatorică a CRAP, prin suplimentarea funcțiilor de la nivelul unității vizitate cu un număr de 2 ofițeri (din care 1 psiholog) și 9 agenți.

Activitatea CRAP era organizată pe schimburi de 12 ore, monitorizată permanent de șeful de birou, șeful unității și adjunctul pe linie judiciară/adjunctul astfel desemnat, de judecătorul de supraveghere a privării de libertate și ofițerii care efectuau serviciul de zi pe unitate. Totodată, 2 lucrători din cadrul biroului își desfășurau activitatea în baza unui cu program de 8 ore/zi.

La nivelul CRAP nu au fost înregistrate cazuri de evadare, automutilare a persoanelor private de libertate sau alte evenimente care să pună în pericol siguranța centrului, a persoanelor private de libertate sau a personalului. Exista o relație bună cadre-persoane custodiate, nefiind înregistrate plângeri, în acest sens.

În ceea ce privește situația statistică din primele șase luni ale anului 2024, la nivelul CRAP au fost înregistrate un număr de 137 de încarcerări (cu 64 mai multe față de perioada similară a anului 2023) - 128 persoane majore de sex masculin, 4 persoane minore de sex masculin și 5 persoane majore de sex feminin.

De asemenea, la nivelul CRAP era încadrată o persoană de sex feminin, care avea programul de lucru de 8 ore/zi, iar în situația încarcerării unei persoane de sex feminin (pentru a fi respectate prevederile legale privind paza și supravegherea și în afara orelor de program) era dispusă delegarea unei alte lucrătoare de poliție din cadrul structurilor IPJ Tulcea.

Pe lângă paza și supravegherea permanentă a celor 137 de persoane private de libertate, în semestrul I - 2024, în evidențele CRAP figura și efectuarea unui număr de 260 de escorte cu personal propriu și/sau cu sprijinul lucrătorilor operativi din cadrul IPJ Tulcea sau cu personalul exclusiv ale altor centre de reținere și arestare preventivă. Activitățile de escortare au vizat deplasarea unui număr de 434 persoane private de libertate custodiate de CRAP Tulcea.

La nivelul CRAP erau constituite și gestionate de personalul angajat, mai multe registre de evidențiere a activităților desfășurate cu persoanele private de libertate, cum ar fi: registrul de procese-verbale predare-primire a serviciului, registrul evidență camere de deținere, registrul evidență audiențe, registrul evidență cereri diverse, registrul de evidență a scoaterilor din CRAP, registrul de evidență a activităților de muncă neremunerată, registrul de solicitare a unor consultații medicale, registrul de evidență vizite/pachete/bani/convorbiri telefonice/convorbiri on-line/corespondență și registrul de procese-verbale de percheziție în camerele de deținere.

3 Recomandări

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului,**

RECOMANDĂ

**conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul IPJ Tulcea,
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. Efectuarea demersurilor pentru ocuparea funcției vacante de agent II;
2. Demararea procedurilor pentru efectuarea activităților de igienizare a tuturor camerelor de detenție cât și a grupului sanitar utilizat în comun de către persoanele de sex masculin;
3. Achiziționarea unei canapele pentru efectuarea consultațiilor medicale;
4. Urgentarea achiziționării unui autoturism dotat corespunzător pentru transportul hranei;
5. Efectuarea demersurilor pentru casarea autoturismului marca Renault Kangoo (an de fabricație 2006) utilizat pentru transportul hranei;
6. Continuarea demersurilor pentru transferul persoanei private de libertate predispusă la săvârșirea de acte de violență, la Penitenciarul-Spital Constanța Poarta-Albă sau Penitenciarul-Spital București-Jilava.

București, 2 septembrie 2024

